

'te kennen gegeven werd' (erg stellig klinkt dat niet), dat zij nader contact met generaal Gamelin goedkeurden¹, en schreef er diezelfde dag (naar wij aannemen: op aansporing van minister Dijkhoorn) een rapport voor generaal Reynders dat, wat de Peel-Raamstelling betrof, eindigde met de lapidaire zin: 'dat mij met zekerheid bekend is, dat de Geallieerde legerleiding niet van zins is om maar één soldaat naar de genoemde, aan omtrekking bloot staande stelling te zenden.'²

Niets wijst er op, dat overste van Voorst Evekink in dat rapport berichtte dat hij zijn zekerheid ontleende aan directe en indirecte contacten met de Franse generale staf ('neutraal zijnde, mocht ik', erkende hij na de oorlog, 'dergelijke besprekingen eigenlijk niet houden'³); niets wijst er op, dat de ministers Dijkhoorn en van Kleffens, de Geers gevoeligheid op dit punt kennend, ook maar van die mogelijkheid repten toen het rapport, welks betekenis evident was, in discussie kwam – eerst, op maandag 4 december, in de ministerraad,⁴ daarna, op zaterdag de 9de, in een bijeenkomst waaraan, zoals gebruikelijk, met de koningin minister-president de Geer, de ministers Dijkhoorn en van Kleffens en generaal Reynders deelnamen.⁵ Het kwam in die bijeenkomst tot een discussie 'waarin ik', zo schreef generaal Reynders na de oorlog, 'als mijn mening naar voren bracht dat ik aan de lijn Roosendaal-Willemstad' (overwogen was dus, dat het IIIde legerkorps in die lijn ten noorden van Antwerpen teruggetrokken zou worden)

¹ Getuige D. van Voorst Evekink, *Eng.*, dl. I c, p. 617. Oud-minister van Kleffens herinnerde zich ruim vijftien jaar later niets van dit gesprek. Hij hield het voor mogelijk dat ook hij overste van Voorst Evekink gezegd had, 'de nodige contacten te onderhouden', maar achtte het onwaarschijnlijk dat in dat verband de naam van generaal Gamelin gevallen was. (E. N. van Kleffens, 11 juni 1955). ² D. van Voorst Evekink: 'Rapport over de Peel-Raamstelling' (19 mei 1946), *Eng.*, dl. I b, p. 42. ³ Getuige D. van Voorst Evekink, a.v., dl. I c, p. 617. ⁴ A.v., p. 619. ⁵ D. van Voorst Evekink: 'Rapport over de Peel-Raamstelling', a.v., dl. I b, p. 42. Overste van Voorst Evekink maakte een aantekening over deze bijeenkomst n.a.v. een telefonisch bericht terzake van een van de adjudanten van minister Dijkhoorn, kapitein mr. H. J. Kruls, op 12 december 1939. Kapitein Kruls had hem gezegd dat een 'bespreking met H. M. de Koningin' plaats gevonden had. Generaal Reynders deelde daarentegen aan de Enquêtecommissie mee dat de koningin op 9 december niet aanwezig was (a.v., dl. I c, p. 18). Dat laatste lijkt ons weinig waarschijnlijk, te minder omdat de koningin op 7 december een schriftelijk advies ontving van de vice-president van de Raad van State, mr. F. Beelaerts van Blokland, hoe men op het bericht van overste van Voorst Evekink het verstandigst kon reageren: de zaak had dus haar persoonlijke aandacht. Beelaerts had direct contact met het Geallieerde opperbevel ontraden; 'elke te nemen maatregel', had hij geschreven, 'moet zo worden ingekleed en uitgevoerd dat hij niet anders te beschouwen is dan als volkomen passende in ons tot dusver geldende verdedigingsstelsel en als zijnde niet anders dan een perfectionering daarvan.' (Kabinet der koningin, archief)